

46.4 Hv

HVIDOVRE KOMMUNES
LOKALHISTORISKE ARKIV
Medborgerhuset
Hvidovrevej 280
2650 Hvidovre

HVIDOVRE LOKALHISTORIE

Hvidovre Lokalhistoriske Selskab

7. årgang, nr. 4, december 1989.

Indhold:

Til medlemmerne	side	3
Rytterskoleindvielsen	side	4
Formandens beretning	side	7
Fra arkivet	side	11
En rettelse	side	14
I næste nummer	side	15
Bagsiden	side	16

FORSIDEN: Vi afslutter denne årgangs forsidebilledtema, dagligstuer, med et billede fra 1930'erne, hvor dagligstuen danner ramme om en Nytårsaften.

Fotos: Hvidovre Lokalhistoriske Arkiv.

HVIDOVRE LOKALHISTORIE, udgives af Hvidovre Lokalhistoriske Selskab, udkommer fire gange årligt og tilstilles selskabets medlemmer.

Redaktion: Per E. Hansen
Kjeld Jørgensen

Adresse: Hvidovre Lokalhistoriske Arkiv
Medborgerhuset
Hvidovrevej 280
2650 Hvidovre

ISSNnr.: 0902-3046

Til medlemmerne !

Et nyt årti indvarsles ved udgangen af 1989. Det er samtidig et nyt årti for Hvidovre lokalhistoriske Selskab. I den store verden, derude, er kortene blandet og delt ud på ny. Den negang til stor, og positiv, overraskelse for mange.

Vi kan også, på den lokalhistoriske front, glæde os over at sidde med "gode kort på hånden". Vores nye "Hus" giver mulighed for at gå nye veje og forsøge muligheder vi ikke kunne før. "Det gjorde man ikke i halvfemserne", står der i revy-visen. Det håber vi at kunne modbevise om cirka 10 år.

Men allerførst vil vi ønske jer alle:

EN GOD JUL SAMT ET GODT NYTÅR.

Redaktionen.

RYTTERSKOLEINDVIELSEN

Det var en festdag, der længe vil blive husket i vort selskab. Dagen begyndte med maner; tidligt om morgenen kom Poul S. og jeg til skolen, og kort efter kom vice knt.chef Ellen Gøtsche og hendes flinke piger fra kulturel forvaltning. De udførte et fint stykke arbejde i det huslige, så alt var klart til åbningen. Kl. 10.00 kom hele bestyrelsen. Nogle gik igang med flagopsætning og andre med forskellige indendørs gøremål --- Alt klappede.

Kl. 11.00 kom Borgmester Inge Larsen og fik den kommunale gave fra Lokalhistorisk Selskab.

Det var et navneskilt, en kopi af det ældste, bevarede vejskilt i Hvidovre. Det er malet i Hvidovre-farver på vejskilte, meget smukt. Overrækkelsen og opsætningen blev optaget på video og fotograferet af henholdsvis Hvidovre Avis og Elsted Jensen.

Præcis kl. 13. kunne vi åbne for de første gæster, og straks efter begyndte festlighederne.

Jeg fik til opgave at byde alle hjerteligt velkommen, og det var mig en glæde at give ordet til Borgmester Inge Larsen, der i en fin tale gennemgik husets historie og det store renoveringsarbejde. Det er smukt udført og blevet til det fine resultat vi nu ser. Borgmesteren overgav derefter huset til Kulturel forvaltning v/ Sus Rostrup, der takkede for huset og med glæde videregav det til Lokalhistorisk Arkiv og Selskab. Derefter måtte jeg atter på katederet for at takke alle, både for huset og - ikke

mindst - for den udfordring, der ligger i at få et så dejligt hjemsted for vort arbejde.

Jeg takkede Handelsbanken for dens kontante hjælp til at få skolebygningens gamle kateder smukt istandsat. Dette arbejde er udført til alles tilfredshed af snedkermst. Nordun i Hvidovregade, vor lokale konservator.

I skolestuen, nu den store mødesal, er ophængt 3 gamle degne- og skoleholder-tavler fra omkring år 1800. Disse tavler ejedes af Hvidovre kirke - ved dets menighedsråd. Dette overdrog tavlerne til Rytterskolen. Rådets formand, hr. Karkov, udtrykte sin glæde over, at tavlerne var så smukt istandsat, og at de i bygningen her fik en værdig plads.

Der blev bragt hilsen til dagen af Enkeprovstinde Gunhild Møller fra Frederiksberg (tidligere Samsø). Fruen var i slægt med fam. Budtz-Møller. Hun var glad for invitationen og ønskede arkiv og selskab til lykke med huset. Ingeborg Budtz-Møller talte festligt og humorfyldt om sine forældre og livet i barndomshjemmet. Hun udtrykte sin glæde over at se et så smukt stykke arbejde, som her var udført. Også hun ønskede os alle held og lykke med det videre virke i det gamle hus.

Fine blomstergaver fra Handelsbanken, Hvidovre Bank og Hvidovre Handelsforening, samt fra flere gæster. Tidl. viceborgmester Svend Christensen gav selskabet en festlig og interessant present, idet han medbragte den gamle borgmester -- nej, den gl.

Sognerådsfmd.-stol fra Rådhuset i Hvidovregade. Stolen havde han reddet fra HIPS på Risbjerggård, da de ophørte med deres uorganiserede ungdomsarbejde der.

På dagen fik alle gæsterne den smukke og fine bog om Rytter-skolen udleveret.

Her vil jeg gerne takke Arbejdernes Landsbank og Hvidovre Bank for deres kontante hjælp. Ligesom Sandro Castrone som

redaktør og alle, der har leveret stof til bogen, fortjener tak. Efter ca. 5 timers festlighed kunne vi slutte dagen og konstatere, at godt 200 personer havde været tilstede og medvirket til at gøre Rytterskolens indvielsesdag både festlig og hyggelig.

Tak allesammen.

Formandens beretning 1989

Så gik der atter et godt og arbejdsrigt år i vores selskab. Jeg vil, traditionen tro, først gennemgå vore afholdte medlemsmøder, disse har, som i de foregående år, været afholdt med 3 møder i foråret og 3 i efterårsmånederne.

En anden af vore traditioner har vi også fulgt, idet vi har haft en lokal person til at fortælle om sit liv og daglige virksomhed i vor kommune, altså i det lokale samfund.

Sådanne foredrag "båndes" og bevares i vort arkiv. Det er vor opfattelse, at disse båndoptagelser er med til at sikre en bevaring af lokalsamfundets historie: hvordan det foregik på arbejdsplads, i skole, privatvirksomhed, i hjemmene m.v.

Om årets møder kan jeg sige, at alle har været stærkt besøgte med over 50 deltagere pr. gang. Dette vidner om, at vore medlemmer værdsætter bestyrelsens form for aktivitet og bakker op ved deres fremmøde. Vi tror, på denne måde at kunne styrke og fastholde interessen for historien hvilket jeg senere vil komme ind på senere i min beretning.

Årets første møde var med vor næstformand, Per E. Hansen, der holdt et godt og indholdsrigt foredrag om at være interesseret og engageret i lokalhistorie. Han levede dermed helt op til aftenens emne: **Lokalhistorie. Hvorfor ? Hvordan ?**. Det blev en god

aften med mange spørgsmål til P.E. Hansen. Den efterfølgende diskussion lovede godt for arbejdet, som vi skal påtage os i vore nye omgivelser. Fint arbejde Per ! Tak for det!!

I februar-mødet havde vi pens. overlærer ved Hvidovre skolevæsen, Sigurd Asmussen, som gæst. Han fortalte om sit liv og virke som skolelærer, både før han kom til Hvidovre og her i de mange år. Asmussen fortalte festligt og humoristisk om sin barndom og ungdom på landet. Derefter fik vi en bred orientering om forholdene ved skolen, og om børnene og deres hjem i de 40 år, S.A. virkede.

Han talte i ca. 1½ time og gav os et stort og betydeligt foredrag. Bagefter var der stor spørgelyst og diskussion. Dette foredrag blev optaget på bånd og indgår i arkivets samling.

Forårets sidste møde i marts blev et tilløbsstykke. Emnet var lagt på vort fremtidige arbejde. Arkivar Poul Sverrild forelagde denne aften : fotografiet som kilde til og i lokalhistorien. Han brugte fint billedet som indgang til sit foredrag. Det var meget oplysende og inspirerende, og den store forsamling på 65 medlemmer fik herved rig anledning til spørgsmål og diskussion. Et meget livligt og aktivt medlemsmøde. Aftenen sluttede med, at et par medlemmer fremlagde billedserier fra deres slægt.

Efterårets møderække indledtes med emnet " Arbejdsopgaver og arbejdsformer - når vi rykker ind i Rytterskolen i det nye år". Arkivar P.S. gennemgik emner

som studiekredse, arbejdsgrupper, gruppearbejder, mange forskellige måder at gribe et aktivt lokalhistorisk arbejde an på. Det var en sjælden aften. Meningen var at opfordre medlemmerne til at melde sig til de forskellige arbejdsopgaver. Dette lykkedes tilfulde, idet ca. 30 meldte sig til mange forskellige opgaver. Tak til P.S. for hans måde at få folk i arbejdstøjet.

I oktober fulgte vi septembermødet op med hvordan man tager fat på lokalhistorisk arbejde, hvordan man selv laver historie. Vi havde inviteret arkivar N.P. Stilling fra Søllerød til at komme og fortælle os om de erfaringer, der var gjort i Søllerød, hvor mange - såvel unge som ældre - medvirkede i studiekredse og andre grupper, hvor man bl.a. skrev sin egen historie. Stillings oplæg gav anledning til en god diskussion, og mange stillede spørgsmål til ham om arbejdet. Også denne aften var der medlemmer, som meldte sig til gruppearbejde.

De to møder gav godt resultat.

Så kom vi til sidste møde, her i november. Vi havde da fhv. Købmand Hans Søndergaard som foredragsholder. Hans emne var : Et langt og virksomt liv på mange fronter i vores kommune. Ja, vi fik sandelig en spændende og oprigtig beskrivelse af Hans

Søndergaards liv - skolegangen - med pligter i forældrenes forretning og en levende fortælling om, hvordan man klarer sig i en fattig kommunes sportsverden. Heller ikke i voksenalivet har han ligget stille : arbejdet i HIF, i Handelsforening ,som købmand o.s.v. Her er kun nævnt enkelte af Hans Søndergaards mange gøremål. En god, grundig beretning om svundne tider - godt den blev optaget på bånd.

TEMA-DAG

Lørdag d.23. september 1989 var vort selskab vært for lokalhistorisktemadag. Denne dag var blevet til i samarbejde med SLF. (Sammenslutningen af Lokalhistoriske Foreninger)vort selskabs landsorganisation. Temaet var : "Forstadshistorie", og programmet bestod af diverse foredrag og gruppearbejde.

Af foredragsholdere kan nævnes vor egen arkivar, Poul Sverrild, som fortalte om forstandshistorien; Hanne-Lene Toft Jensen, der talte om "Forstadernes uudforskede historie". Hun var medforfatter af bogen om Københavns Vestegn, udgivet af Kvhvns Amt. Så kom arkivar ved Rigsarkivet, Margit Mogensen, og fortalte om mulighederne for bistand ved diverse udgivelser. Hun er østdansk konsulent for SLF. Senere på dagen talte repræsentanter fra forskellige lokalhistoriske foreninger om deres arbejde i deres foreninger. Det var folk fra Farum, Valby og Søllerød.

Som slutning på dagen gik forsamlingen i grupper for at diskutere, hvad der er behov for at arbejde med i lokalhistorien.

Efter en god, lang dag kunne alle skilles, og der noteredes en god stemning. Det lover godt for fremtidigt arbejde i og med lokalhistorien. Vi fik hilst på en stor delegation fra Rødovre, og nu håber vi på muligheden for at tage fat på nogle fælles emner. Der må være mange fælles berøringsflader.

Det var dejligt at være medarrangør af sådan et stort stævne, som jeg personligt har savnet i den københavnske region. Der er i høj grad grund til at takke alle, der var med, for en god dag med godt og inspirerende arbejde.

Årsmødet i Middelfart.

Som sædvanligt deltog vi fra vort selskab i Dansk Historisk fællesforenings årsmøde, der i år blev afholdt i Middelfart. Det var et godt og arbejdsomt årsmøde med mange gode emner om lokalhistorie. Jeg kan i hast nævne et af de emner, der var på dagsordenen : Det enkelte menneskes indflydelse i historien og arkivalier, som kilder til personalhistorien. Dette emne gennemgik arkivar N.P. Stilling, Søllerød, i sit foredrag. Det var et møde, man fik noget med hjem fra.

Medlemstilgang.

Man kan vel sige, at det arbejde, der udføres i en forening, bedømmes bedst ved den tilslutning, der er til foreningen.

Ud fra dette må det gå godt her.

Det er naturligvis den store tilgang af medlemmer, vi har fået i 1989, der får mig til at sige dette. Der blev ved 10-års jubilæet talt om, at vi skulle nå de 300 medlemmer. Jeg var betænkelig dengang; men i årets løb er jeg blevet overbevist. Vi har i dag 325 medlemmer. Senest ved "Rytterskolen"s indvielse fik vi 10 nye medlemmer. Fint resultat, og jeg vil gerne takke alle, der har medvirket hertil og samtidig byde alle nye medlemmer velkommen.

Jeg vil også gerne ved denne lejlighed, sige tak til de mange foreninger, organisationer og virksomheder, der har meldt sig som støttemedlemmer. Vi har nu ca. 20 af disse medlemmer i selskabet.

Det er meget positivt. Jeg hilser med glæde denne udvikling og tager det som bevis på, at bredden i befolkningen har interesse for det lokalhistoriske arbejde. I dette, som i alle former for kulturliv, skal vi stadig fremad.

Medlemsbladet.

Det bliver bedre og bedre. Vi har et fint og godt medlemsblad med gode artikler og fin opsætning.

Jeg tror, at vort blad er med til ved dets 4 gange årlige udkomst at styrke interessen for og viderebringe kundskab til det lokalhistoriske arbejde.

Jeg takker alle for deres store indsats på dette område. Også her er der brug for nye kræfter nogle har allerede meldt sig. Den gamle redaktør kan sikkert bruge endnu flere. Tak for et godt blad !!!

Til slut vil jeg rette en tak til alle i vort selskab for god medvirken, tak til bestyrelsen for

godt samarbejde og godt arbejde. Hjertelig tak til vor arkivar Poul Sværrild for hans beredvilighed og gode samarbejde i vor fælles sag. Også tak til biblioteket for god hjælp i 1989. Og hermed giver jeg beretningen til generalforsamlingens videre behandling.

Jens Kristensen.

følgende
kspiritus
de brun
gnides
id. Ef-
Avis-

r de
ste.
ark

Marmorplader, se
faar deres oprindelig
naar de først sæbevas
efter gnides haardt
Linnedklud dyppet i

Messingtøj, irret, rens
Salt. Pudses efter.

Messingtøj holder sig l
naar man efter Pudsning
med en Klud, dyppet i M.

Møl holdes borte ved
Pelsværket i Avispapir. De
sekker kan ikke lide Tryk

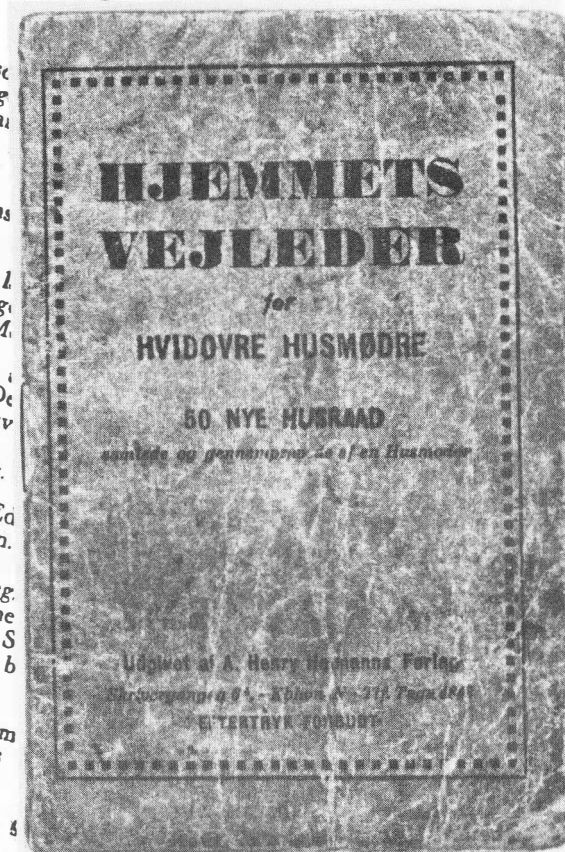
Oliepletter. Se Fedtpletter.

Opvaskevand, tilsat lidt Ed
fortrinaligt til fedtet Porcelæn.

Pelsværk, som har været i Reg.
Sne, maa ikke tørres ved Varme
skal rystes og tørres i et rent S
Klæde. Derpaa lufttørres det og b
da som dets Natur er.

Petroleum er et udmærket Pudsem
del til at tage Maling og Fernis
Hænder og Pensler.

FRA ARKIVET.

HØNSERI

Cve Arnhjem

Hønsriet Zeus Boulevard 39
Telf. Hvidovre 376

Daggamle Kyllinger af Landets bedste
æglæggende Stammer

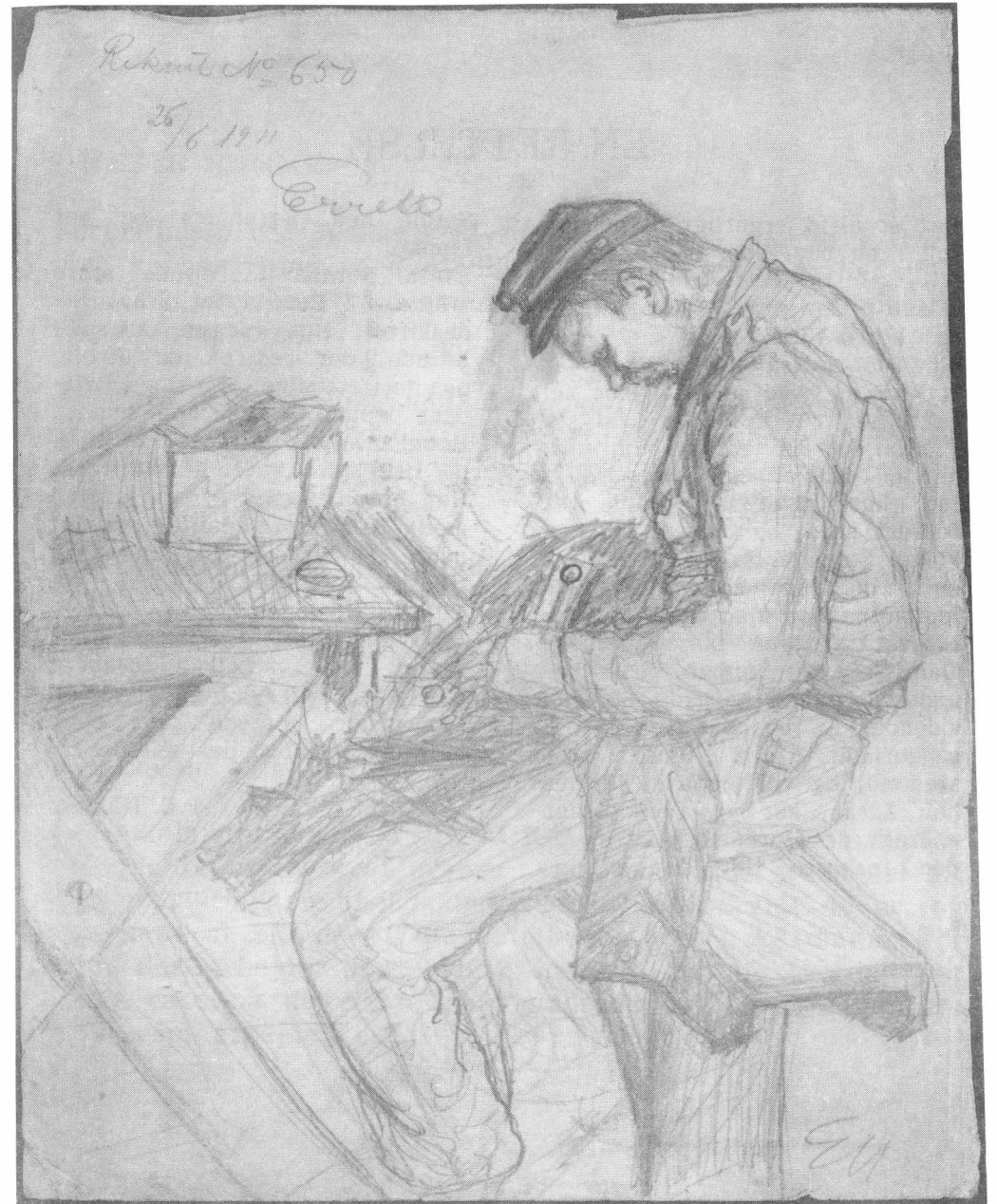
●bs.! Besætningen har bestaaet
Tyfusprøven

Der kommer til stadighed nye og ukendte ting frem blandt afleveringerne til arkivet.

En af de seneste afleveringer indeholdt et lille reklamehefte fra lokale handlende, der foruden annoncer indeholdt gode råd til husmødrene. Med titlen, "**Hjemmets Vejleder** for Hvidovre Husmødre" tilbød man 50 husråd til husmødrene.

Blandt årets afleveringer til arkivet er nogle tegninger fra Avedørelejren fra omkring 1910. Vi bringer her to af tegningerne, der hhv. forestiller Avedørelejrens opsynsmand og en rekrut. Tegningerne er udført af Erret Isak Mikkelsen, der var løjtnant ved fæstningsartilleriet.

EN RETTELSE

Det er altid ærgerligt at opdage fejl i en bog, som endnu dufter frisk af tryksværte. Fejlen var måske opdaget ved omhyggelige korrekturlæsning; men det blev den altså ikke. Bogen er trykt - og hvad så? Man kan vel gætte sig til, hvad der skal stå - hvis det var en trykfejl, men når nu det er en meningsfejl!!! Jeg har givet en dame et forkert navn, og det vil jeg beklage. I den ny bog "Rytterskolen", som jeg håber alle medlemmerne har modtaget, har jeg skrevet artiklen om Pedersen-Dan. Jeg nævner her Sarah Leander 2 gange på side 36. Vel vidende, at Leander var svensk sangerinde med den dybe stemme, og vel vidende, at hun hed Sarah, har jeg fået damen anbragt det forkerte sted og på den forkerte tid. Den rigtige

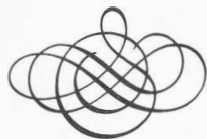
Sarah hed Bernhardt og var fransk.

Sarah Bernhardt fejrede store triumfer i Europa før århundredeskiftet. Hun var en skuespillerinde, der red på en utrolig popularitetsbølge. En slags datidens popidol. I 1880 kom hun til København og optrådte her bl.a. på Det kgl. Teater for Chr. IX. Hun blev belønnet af majestæten med fortjenstmedaille prydet med diamanter. Jo, det var tider!!!

Tilbage til bogen - - -

Jeg beklager, som skrevet, fejlen; men kan ikke love, at det aldrig vil gentage sig. Thi, som man trøstede mig med, hvor der handles, der spildes.

P.E. Hansen.

I NÆSTE NUMMER :

Fortællingen om Avedøre Flyveplads. Næppe mange i Hvidovre kender i dag til den rolle Avedøre Flyveplads har spillet i det danske forsvars historie eller til flyvepladsens eksistens overhovedet.

Arkivets årsberetning 1989, der kan melde om vækst på alle områder, besøgende, afleveringer m.v., årsberetningen vil også fortælle om nogle af de afleveringer, der har fundet sted i årets løb.

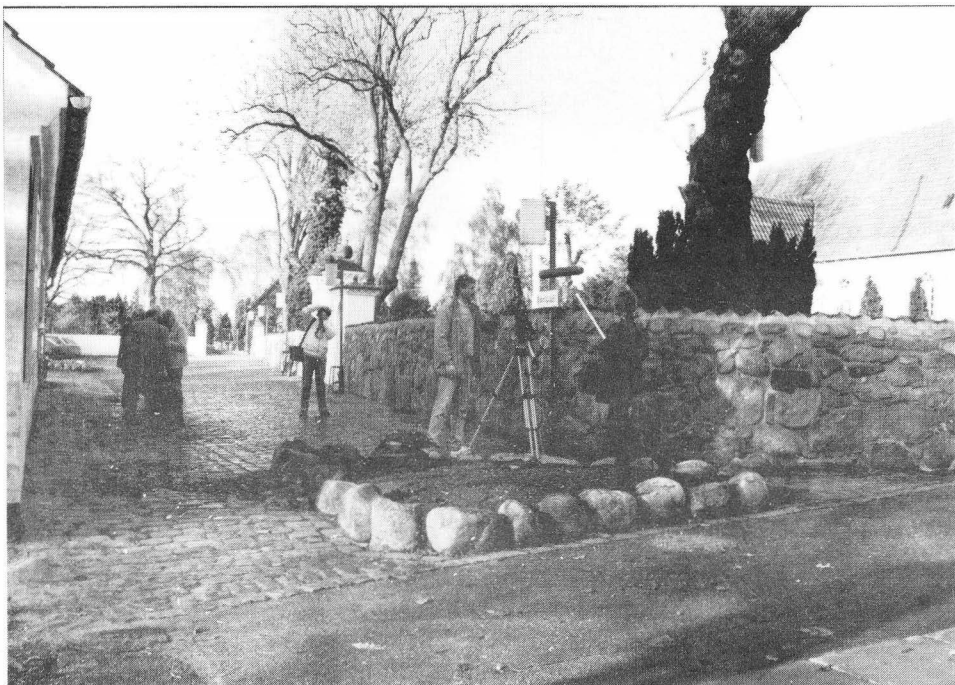
Om organiseringen af aktiviteterne og arbejdet i Rytterskolen. Vi har nu i snart et år rumlet med den kommende aktivitet, og vi håber fortsat på forståelse for, at det tager sin tid at komme i gang, men i næste nummer skulle vi gerne kunne være mere konkrete og fortælle om, hvordan vi er startet, og om hvordan vi kan tage imod de mange tilbud om en aktiv indsats.

De lokalhistoriske arkiver: **LOKALARKIVERNE**. Vi orienterer om det netværk af arkiver, som vort arkiv er en del af. Sammenslutningen af Lokalarkiver er netop fyldt 40 år, og vi tegner et billede af de muligheder arkiverne rummer for alle, der arbejder med dansk historie og af, hvordan der tages vare på de sidste par hundrede års historie gennem arkivernes arbejde.

bag- siden

Indvielsen af Rytterskolen d.10.november blev også markeret med optagelsen af en videofilm i samarbejde med Hvidovre kommunes videoværksted. Filmen, der bliver af en varighed på cirka 10 minutter, vil blive vist på Rytterskolen i løbet af foråret 1990.